УРБАНИСТИЧКА РЕВИЗИЈА ЗА ОПШТИНА АРАЧИНОВО

Република Северна Македонија - Republika e Maqedonisë së Veriut
ОПШТИНА АРАЧИНОВО - KOMUNA E HARAÇINËS
УПРАВНИ ОРГАНИ - ORGANET DREJTUESE
Бр.-Nr. 09-135
21.02. 2024 год. viti
АРАЧИНОВО-HARAÇINË

Изработил:
Одделение за урбанизам
Општина Арачиново

Декември,2023

USAID
ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

Овој документ е изработен согласно Методологија за урбанистичка ревизија подготвена во рамки на Проектот на УСАИД за Зајакнување на капацитети за искористување на ресурсите.

УРБАНИСТИЧКА РЕВИЗИЈА ЗА ОПШТИНА АРАЧИНОВО

Изработил:
Одделение за урбанизам
Општина Арачиново

Декември,2023

Овој документ е изработен согласно Методологија за урбанистичка ревизија подготвена во рамки на Проектот на УСАИД за Зајакнување на капацитети за искористување на ресурсите.

1. РЕГИОНАЛНОТО ОПКРУЖУВАЊЕ 3
2. УРБАНИСТИЧКА ПОСТАВЕНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА ОПШТИНАТА 11
3. ТРЕНДОВИ И ПРОЕКЦИИ НА НАСЕЛЕНИЕТО 11
4. ОПШТИНСКА ЕКОНОМИЈА 23
5. ОПШТИНСКИ УСЛУГИ, СРЕДСТВА, ОДРЖУВАЊЕ **Error! Bookmark not defined.**
6. НЕДОСТАТОЦИ И ПОТРЕБИ 25
7. ПРОЕКТИ ЗА УРБАН РАЗВОЈ, СКОРЕШНИ И ИДНИ ПРОЕКТИ 45
8. ПРЕДЛОЖЕНИ ПРОЕКТИ, ИЗБОР, КОНСУЛТАЦИИ **Error! Bookmark not defined.**
9. ПЈИ АЛОКАЦИЈА И РАСПОРЕД НА ИНВЕСТИЦИИ 58

1. РЕГИОНАЛНОТО ОПКРУЖУВАЊЕ

Општината во регионалното опкружување

Општина Арачиново се наоѓа во централниот дел на Република Северна Македонија. Во состав на општината се четири населени места: Арачиново, Грушино, Орланце и Мојанце Со својата централна локација и регионалниот опкружувачки контекст, општината Арачиново е значаен административен центар. Таа граничи со повеќе други општини и региони во Република Северна Македонија.

Еве го регионалното опкружување на општина Арачиново:

- Општина Гази Баба на запад
- Општина Илинден на југ
- Општина Куманово на исток
- Општина Липково на север и северозапад

Општина Гази Баба. На запад од Општина Арачиново се наоѓа Општина Гази Баба е една од десетте скопски општини и е главното поврзување помеѓу Општина Арачиново со Град Скопје

Општина Илинден. Општина Илинден се наоѓа на југ од Општина Арачиново и претставува дел од скопскиот регион.

Општина Куманово: На исток од Арачиново се наоѓа општина Куманово, која е вториот најголем град во Република Северна Македонија. Куманово е економски и културен центар на источниот дел на земјата.

Општина Липково: Северно од Арачиново се наоѓа општина Липково, која е позната по своите природни убавини и рурални подрачја.

Ова регионално опкружување го прави Арачиново важен политички, економски и културен центар во централниот дел на Република Северна Македонија и овозможува различни видови на соработка и интеракција со соседните општини и региони.

Географски координати на Општина Арачиново се приближно:

Северна ширина: Околу 42.1107° до 42.1825°

Источна должина: Околу 21.5415° до 21.6072°

Општината Арачиново се наоѓа северозападно од главниот град Скопје и има важна географска локација во централниот дел на земјата.

Растојанијата меѓу општината Арачиново и другите градови и општини во Република Северна Македонија може да варираат во зависност од конкретните локации и патишта кои се користат. Следните се приближни растојанија во километри:

Скопје (главен град): Општина Арачиново се наоѓа на околу 3 километри северозападно од градот Скопје, што го прави важен дел од скопскиот регион.

Куманово: Растојанието меѓу Арачиново и Куманово, кој се наоѓа на исток, е приближно околу 40-50 километри.

Тетово: До градот Тетово, кој се наоѓа на југозапад, има приближно 60 километри од Арачиново.

Гостивар: Растојанието до Гостивар, кој се наоѓа на запад, е приближно околу 84 километри.

Општина Арачиново, како дел од Република Северна Македонија, има неколку важни транспортни коридори и патишта кои овозможуваат поврзување со другите делови на земјата. Некои од најзначајните транспортни патишта и коридори во општината вклучуваат:

Автопатска магистрала Е75 (Автопатскиот коридор X): Општина Арачиново има пристап до автопатска магистрала Е75, која е дел од Трансевропскиот транспортен коридор X. Оваа магистрала ја поврзува со градот Скопје, како и со градовите Куманово и Тетово.

Патот Скопје-Тетово: Општината Арачиново е сместена на важниот пат кој поврзува Скопје со Тетово. Овој пат е од големо значење за сообраќајот и комуникацијата во регионот.

Регионални патишта: Општина Арачиново има мрежа од регионални и локални патишта кои ги поврзуваат различните делови на општината и обесигурени се за пристап до рурални области и селските населени места.

Овие транспортни коридори и патишта го олеснуваат пристапот и сообраќајната инфраструктура во општината Арачиново и овозможуваат поврзување со останатите делови на земјата.

Регионалната економија и границите на околината на општината

Регионалната економија на општина Арачиново, како и во многу други општини во Република Северна Македониа, е во голема мерка базирана на земјоделство и земјоделски производи, како и на мали и средни претпријатија во различни сектори на економијата. Еве неколку од најважните дејности и производи во регионот:

Земјоделство: Земјоделството е една од најважните дејности во општина Арачиново. Главни производи вклучуваат жито (пченица), компир, тутун, овошје како јаболки, праски и круши.

Мали и средни претприемачи: Општината поддржува развој на мали и средни претпријатија во различни сектори како производство, услуги и трговија. Има разни мали фабрики и бизниси во регионот кои создаваат работни места и допринесуваат кон локалната економија.

Ова се некои од најважните дејности и производи во регионот на општина Арачиново. Земјоделството и земјоделските производи, се значајни делови на локалната економија, а и развојот на мали и средни претпрријатија

Демографија

Во состав на општина Арачиново се четири населени места: Арачиново, Грушино, Орланце и Мојанце

Врз основа на резултатите добиени од пописот во 2021 година, во општината живееле 12.676 жители, 2.848 домаќинства и 2.815 станови.

Вкупно резидентно население во Општина Арачиново според изјаснувањето за етничката припадност

Етничка припадност	Вкупно	Удел (%)
Македонци	7	0,06
Албанци	12.353	97,45
Турци	0	0,00
Роми	0	0,00
Власи	0	0,00
Срби	0	0,00
Бошњаци	4	0,03
Останати	2	0,02
не се изјасниле	0	0,00
Непознато	0	0,00
лица без податоци†	310	2,45
Вкупно	12.676	100,00

Вероисповед

Вкупно резидентно население во Општина Арачиново според изјаснувањето за религиската припадност

Вероисповед	Вкупно

Вероисповед	Вкупно
православни	1
муслимани	12.363
католици	1
Христијани	0
протестанти	0
евангелисти	0
евангелисти-методисти	0
Јеховини сведоци	0
Останати	1
евангелиски протестантски христијани	0
агностици	0
будисти	0
лица без податоци†	310
Вкупно	12.676

Мајчин јазик

Вкупно резидентно население во Општина Арачиново според мајчиниот јазик

Јазик	Вкупно
македонски	1
албански	12.357
турски	0
ромски	0
влашки	0
српски	0
бошњачки	6
Останати	2
знаковен јазик	0

Јазик	Вкупно
Непознато	0
лица без податоци†	310
Вкупно	12.676

Вкупен број на население

Село Арачиново

На пописот во 2021 година биле попишани 7.991 жители, и претставува едно од најголемите села во Македонија, поголемо и од неколку помали македонски градови. Следува табела на националната структура на населението.

На табелата е прикажан националниот состав на населението низ сите пописни години:

Година	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Ост.	Лица без под.[6]	Вкупно
1948	—	—	—	—	—	—	—	—	—	584
1953	256	166	133	81	—	1	—	—	—	637
1961	296	406	188	—	—	25	—	122	—	1.037
1971	306	1.641	430	25	—	12	—	22	—	2.436
1981	627	4.372	478	—	—	15	—	248	—	5.740
1994	620	5.675	1	—	—	18	—	14	—	6.328
2002	594	6.677	—	—	1	10	2	31	—	7.315
2021	4	7.777	—	—	—	—	—	—	210	7.991

Село Мојанци

Според последниот попис на населението на Македонија од 2021 година, Мојанци има 2.912 жители.:

Во табелата во продолжение е направен преглед на населението во сите пописни години:

Година	1900	1948	1953	1961	1971	1981	1994	2002	2021
Население	120	361	414	392	537	120	1.519	2.325	2.912

Следува табела на етничката структура на населението:

Националност	Вкупно
Македонци	1
Албанци	2.865
Турци	0
Роми	0
Власи	0
Срби	0
Бошњаци	0
Други	46

Село Грушино

Грушино е село кое според последниот попис на населението на Македонија од 2021 година, Грушино има 883 жители.

.

На табелата е прикажан бројот на жители низ сите пописни години:

Година	1900	1948	1953	1961	1971	1981	1994	2002	2021
Население	150	615	724	728	862	879	1.007	1.128	883

Следува табела на етничката структура на населението:

Националност	Вкупно
Македонци	2
Албанци	854

Националност	Вкупно
Турци	0
Роми	0
Власи	0
Срби	0
Бошњаци	0
Други	27

Село Орланци

Според последниот попис на населението на Македонија од 2021 година, Орланци има 890 жители.

Во табелата во продолжение е направен преглед на населението во сите пописни години:

Година	1900	1948	1953	1961	1971	1981	1994	2002	2021
Население	120	192	222	319	424	545	688	829	890

Следува табела на етничката структура на населението:

Националност	Вкупно
Македонци	857
Албанци	0
Турци	0
Роми	0
Власи	1
Срби	0
Бошњаци	4
Други	29

Националност	Вкупно

Стапки на раст и проекции на населението во следните 5, 10 и 15 години

Година	Село	1900	1948	1953	1961	1971	1981	1994	2002	2021
Население	Орланци	120	192	222	319	424	545	688	829	890
Население	Арачиново	205	584	637	1037	2436	5740	6328	7315	7991
Население	Грушино	150	615	724	728	862	879	1007	1128	883
Население	Мојанци	120	361	414	392	537	120	1519	2325	2912
Население	Вкупно	595	1752	1997	2476	4259	7284	9542	11597	12676

Во текот на историските периоди помеѓу 2002 и 2021 година, вкупното население регистрираше стабилен раст, со бројките да се зголемуваат од 11597 до 12676. Овие податоци служат како основа за проекции на раст во иднина.

Пресметка на вкупниот раст:

12676/11597≈1.09351159712676≈1.0935 (уклучувајќи го почетното и крајното време)

Пресметка на просечниот годишен раст:

1.09351/19≈0.04641.09351/19≈0.0464 (конвертирање на укупниот раст во годишен раст преку корен од бројот на години)

Проекции за вкупното население:

Следниве 5 години (2021-2026):

12676×(1+0.0464)5≈1366912676×(1+0.0464)5≈**13669**

Следниве 10 години (2021-2031):

12676×(1+0.0464)10≈1476212676×(1+0.0464)10≈**14762**

Следниве 15 години (2021-2036):

12676×(1+0.0464)15≈1596112676×(1+0.0464)15≈**15961**

Овие проекции се базирани на претходниот историски раст и претпоставуваат дека истиот годишен просек на раст ќе продолжи во иднина. Важно е да се предупреди дека во реалност може да настанат промени во различни фактори што може да влијаат на демографските трендови. Овие проекции се груби претпоставки и се подложни на измена.

2. УРБАНИСТИЧКА ПОСТАВЕНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА ОПШТИНАТА

Општина Арачиново се наоѓа на рамничарските предели на Скопска Котлина, или на јужните граници на Скопска Црна Гора, на надморска височина од 267 метри.

Географска локација: Општината Арачиново се наоѓа во западниот дел на Република Северна Македонија, близу до главниот град Скопје. Таа е дел од Скопската регија.

Природни карактеристики: Регионот на Арачиново се карактеризира по голем дел како планинско рамничарски регион. Општината е во подножјето на Скопска Црна Гора и изобилува со природни убавини како зелени шуми, реки и језера.

Клима: Климата во регионот на Арачиново е умерено континентална со зими кои можат да бидат студени со снег и лета кои можат да бидат умерено топли. Ова го прави регионот погоден за земјоделство.

Табела 1. Зафатеност на земјиштето

Ред.бр.	*Населени места*	*Површина во км²*				
		*Опслужено домување**	*Недоволно опслужено домување***	*Нерегуларно домување****	*Површина на неурбанизирано земјиште (нива,пасишта,шума и др.)*	*Вкупна површина*
1.	Арачиново	303 ha	100 ha	/	696 ha	110О ha
2.	Мојанци	140 ha	156 ha	/	514 ha	810 ha
3.	Грушино	41 ha	60 ha	/	909 ha	1010 ha
4.	Орланци	45 ha	75 ha	/	300 ha	420 ha

*Податоците во табелата се добиени од стручните служби во општина Арачиново

3. ТРЕНДОВИ И ПРОЕКЦИИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Споредба на населението во општина Арачиново според пописот од 2002 година и пописот од 2021 година:

- Во 2002 година, во општина Арачиново живееле 11.597 жители, од кои 10.483 Албанци, 984 Македонци, 54 Бошњаци, 11 Срби, 3 Власи и 62 останати[1].
- Во 2021 година, во општина Арачиново живееле 12.676 жители, од кои 12.353 Албанци, 7 Македонци, и 323 останати[2].

Од оваа споредба може да се забележи дека:

- Зголемување на вкупната популација:

Во периодот од 2002 до 2021 година, општина Арачиново забележува зголемување во вкупната популација, од 11,597 на 12,676 жители. Ова може да биде резултат на прираст, имиграција или други фактори.

- Зголемување на бројот на Албанци:

Бројот на Албанци се зголемил од 10,483 во 2002 година на 12,353 во 2021 година. Ова покажува континуиран прираст на бројот на Албанци во општината.

- Опаѓање на бројот на Македонци:

Бројот на Македонци во општината опаѓа од 984 во 2002 година на само 7 во 2021 година. Ова може да биде резултат на искривувања поради миграција или промени во составот на заедницата.

- Намалување на бројот на Бошњаци, Срби, Власи: и останати;

Бројот на Бошњаци, Срби и Власи исто така се намалува. Ова може да биде поради различни демографски и социоекономски фактори, како што се намалената стапка на прираст или миграција.

Следува вкупно работоспособно население на возраст од 15+ година според возраста и економската активност по пол, по општини, попис 2021 год

Табела

Возрасна група	Работоспособно население			Активно население		
Вкупно	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	мажи	Жени
Вкупно	9.233	4.776	4.457	2.068	1.684	484
15-19	1.109	577	532	113	67	46
20-24	1.135	577	558	308	184	124
25-29	1.096	622	474	363	260	103
30-34	936	490	446	303	221	82
35-39	803	429	374	246	204	42
40-44	771	408	363	224	191	33
45-49	806	388	418	178	160	18

50-54	737	363	374	246	204	42
55-59	545	264	281	97	84	13
60-64	429	225	204	64	59	5
65+	866	333	433	19	14	5

Извор Државен завод за статистика

Табелата претставува податоци за работоспособното население и активното население, разделено според возрасните групи и полот. Овие податоци обезбедуваат прикажување на бројот на лица во работоспособна возраст и оние кои се активни на пазарот на труд.

Вкупно работоспособно население:

Вкупното работоспособно население изнесува 9.233 илјади лица, каде 4.776 се машки, а 4.457 се женски.

Активно население:

Активното население (оние кои се во работна возраст и активно учествуваат на пазарот на труд) изнесува 2.068 илјади, со 1.684 машки и 484 женски.

Дистрибуција по Возрасни Групи:

Групите на возраст 15-19 години и 20-24 години прикажуваат најголем број на работоспособни лица, со 1.109 и 1.135 илјади секоја.

Групата на возраст 65+ прикажува најмал број на работоспособни лица (866 илјади), што е очекувано поради стареењето на населението.

Полова Дистрибуција:

Машкиот дел на работоспособното население е малку поголем од женскиот дел, што може да биде резултат на традиционалните образци во определувањето на занимањата.

Разлика во Активното Население:

Разликата меѓу активното машко и женско население е најголема во групите 20-24 години и 25-29 години, прикажувајќи пораст во женската активност на пазарот на труд во поголемите возрасни групи.

ОПШТИНА АРАЧИНОВО

село	атар
општинска граница	Арачиново — општинско седиште
Скопје — општина	

4. ОПШТИНСКА ЕКОНОМИЈА

Економијата во општина Арачиново е претежно земјоделска, со неколку мали и средни претпријатија во областа на градежништвото, трговијата и услугите. Според податоците од Државниот завод за статистика, во 2019 година, бруто домашниот производ (БДП) на општината изнесувал 3.897 милиони денари, што претставува само 0,2% од вкупниот БДП на Македонија[1].
Во табелата подолу може да се види структурата на БДП на општина Арачиново по дејности во 2019 година[1]:

Дејност	**БДП (во милиони денари)**	**Удел во вкупн БДП (%)**
Земјоделство, шумарство и рибарство	1.062	27,2
Рударство и копање	0	0
Преработувачка индустрија	0	0
Електрична енергија, гас и пареа	0	0
Водоснабдување, одвод и управување со отпад	0	0
Градежништво	1.143	29,3
Трговија на големо и мало, поправка на возила	1.017	26,1
Транспорт и складирање	0	0
Сместување и услуги за исхрана	0	0
Информации и комуникации	0	0

Дејност	БДП (во милиони денари)	Удел во вкупн БДП (%)
Финансиски и осигурувачки дејности	0	0
Недвижности	0	0
Стручни, научни и технички дејности	0	0
Административни и помошни услуги	0	0
Јавна администрација и одбрана, социјално осигурување	0	0
Образование	0	0
Здравство и социјална работа	0	0
Уметност, забава и рекреација	0	0
Други сервисни дејности	0	0
Дејности од домаќинства како работодавачи	0	0
Дејности од домаќинства кои произведуваат за сопствени потреби	0	0
Дејности од организации и органи без добитна цел	0	0

Дејност	БДП (во милиони денари)	Удел во вкупн БДП (%)
Вкупно	3.897	100

Од табелата може да се забележи дека најголем придонес кон БДП на општина Арачиново го имаат дејностите во градежништвото (29,3%), земјоделството, шумарството и рибарството (27,2%) и трговијата на големо и мало, поправка на возила (26,1%). Останатите дејности имаат нулта или занемарлива учество во БДП на општината. Ова покажува дека општина Арачиново има слабо развиена и диверзифицирана економија, која зависи од неколку сектори. Општина Арачиново има потреба од поддршка и стимул за развој на својата економија, со искористување на своите природни и човечки ресурси.

5. ОПШТИНСКИ УСЛУГИ, СРЕДСТВА, ОДРЖУВАЊЕ

Општински услуги, средства и одржување на општина Арачиново се однесуваат на начинот на кој општината ги обезбедува и управува со разни јавни добра и услуги за своите жители. Општината има свој буџет, кој се состои од приходи и расходи, кои се планираат и извршуваат во согласност со законите и правилниците. Општината има свои органи, како што се советот на општината, градоначалникот, секретарот и службите на општината, кои се одговорни за спроведување на општинската политика и стратегија.

Некои од општинските услуги кои општина Арачиново ги нуди на своите жители се:

- Уредување на месната самоуправа, граѓанските иницијативи и пријавување на проблеми
- Поддршка на економскиот развој, претприемништвото, земјоделството и туризмот
- Поддршка на образованието, културата, спортот, здравството и социјалната работа
- Поддршка на етничката, религиозната и културната разноликост и интеграција
- Поддршка на заштитата на животната средина, природното наследство и енергетската ефикасност
- Поддршка на безбедноста, превенцијата и спасувањето на животи и имот

Некои од средствата кои општина Арачиново ги користи за обезбедување на општинските услуги се:

- Буџетски приходи, кои се состојат од даноци, такси, надоместоци, глоби, дарови и други приходи од својство и активности на општината
- Буџетски расходи, кои се состојат од плати, трошоци, инвестиции, дотации, субвенции, заеми и други расходи за функционирање и развој на општината

- Државни и меѓународни помоши, кои се состојат од финансиски и технички поддршки од централната влада, Европската унија, ОН, Светска банка и други донатори и партнери
- Локални ресурси, кои се состојат од природни, човечки, материјални и финансиски ресурси кои се наоѓаат или се произведуваат во општината

Некои од начините на кои општина Арачиново го одржува своето функционирање и развој се:

- Планирање, програмирање, буџетирање, извршување и контрола на општинските активности и проекти
- Соработка, координирање, консултирање и комуницирање со други општини, државни институции, невладини организации, приватен сектор и граѓани
- Мониторинг, евалуација, известување и одговорност за постигнатите резултати и ефекти
- Иновирање, учење, обука и капацитетно зголемување на општинските службеници и соработници
- Транспарентност, отвореност, учество и доверба во општинското управување и одлучување

Табела 5

Табела 5– Список на инфраструктура и на програмирање на услуги (СИПУ)

	Населени места/месни заедници/или друга поделба				
	1	**2**	**3**	**4**	**Вкупно**
Назив на населено место	**Арачиново**	**Мојанци**	**Орланци**	**Грушино**	
НАСЕЛЕНИЕ	7991	2912	890	883	**12676**
ПОВРШИНА во ха или км2	12	8	5	6	**31**
1. ПРИСТАП ДО ИНФРАСТРУКТУРА	**0.74**	**0.74**	**0.72**	**0.72**	**0.73**
Локални патишта	0.80	0.80	0.70	0.70	**0.75**
Собирање на смет	1.00	1.00	1.00	1.00	**1.00**
Водоснабдување	0.90	0.90	0.90	0.90	**0.90**
Електрична енергија	1.00	1.00	1.00	1.00	**1.00**
Канализација	0.00	0.00	0.00	0.00	**0.00**
2. ПРИСТАП ДО СУПЕРСТРУКТУРНИ ОБЈЕКТИ	**0.57**	**0.14**	**0.14**	**0.14**	**0.25**
Основно образование	1	1	1	1	**1**
Средно образование	0	0	0	0	**0**
Детски градинки	1	0	0	0	**0**
Здравство	1	0	0	0	**0**
Спортски терени	0	0	0	0	**0**

Култура објекти	0	0	0	0	**0**
Јавна администрација	1	0	0	0	**0.25**
3.ПОКАЗАТЕЛИ					
Густина и домување	665.92	364.00	178.00	140.16	
Локални патишта	6393	2330	623	618	**9507**
Собирање на смет	7991	2912	890	883	**12676**
Водоснабдување	7192	2621	801	795	**11408**
Електрична енергија	7991	2912	890	883	**12676**
Канализација	0	0	0	0	**0**
Објекти	4566	416	127	126	**3169**
4. РЕЗУЛТАТИ					
Густина и домување	1	1	1	1	
Локални патишта	5	3	1	1	
Собирање на смет	5	3	1	1	
Водоснабдување	5	3	1	1	
Електрична енергија	5	3	1	1	
Канализација	1	1	1	1	
Објекти	4	1	1	1	
КРАЕН РЕЗУЛТАТ	**26**	**15**	**7**	**7**	

Ова е табела за список на инфраструктура и на програмирање на услуги (СИПУ) за општина Арачиново, која ги прикажува различните видови на инфраструктура и објекти кои се достапни во секое населено место во општината. Табелата ги содржи следните информации:

- Називот на населеното место, бројот на жителите и површината на населеното место
- Пристапот до инфраструктура, изразен во проценти од 0 до 1, каде што 0 значи дека нема пристап, а 1 значи дека има целосен пристап
- Пристапот до суперструктурни објекти, изразен во број од 0 до 1, каде што 0 значи дека нема објект, а 1 значи дека има објект
- Показатели, кои ги покажуваат бројот на жителите или површината кои имаат пристап до секој вид на инфраструктура или објект
- Резултати, кои ги покажуваат рангирањето на секое населено место според пристапот до инфраструктура и објекти, од 1 до 5, каде што 1 значи најлошо, а 5 значи најдобро
- Краен резултат, кој го покажува вкупниот број на поени кои го добило секое населено место според пристапот до инфраструктура и објекти

Анализа на Списокот на инфраструктура и програмирање на услуги (СИПУ) за населените места во општина Арачиново:

Населено место: Арачиново

- Популација: 7991
- Површина: 12 км²
- Пристап до инфраструктура: Добар, со освен канализацијата која е нула.

- Пристап до суперструктурни објекти: Среден, со посебно истакната густина на домување.
- Резултати: 26 поени, што покажува средно до добра инфраструктура и услуги.

Населено место: Мојанци

- Популација: 2912
- Површина: 8 км²
- Пристап до инфраструктура: Добар, освен канализацијата која е нула.
- Пристап до суперструктурни објекти: Слаб, со само еден поен за јавна администрација.
- Резултати: 15 поени, што покажуваат средно ниво на инфраструктура и услуги.

Населено место: Орланци

- Популација: 890
- Површина: 5 км²
- Пристап до инфраструктура: Добар, со освен канализацијата која е нула.
- Пристап до суперструктурни објекти: Слаб, со само еден поен за јавна администрација.
- Резултати: 7 поени, што покажува средно ниво на инфраструктура и услуги.

Населено место: Грушино

- Популација: 883
- Површина: 6 км²
- Пристап до инфраструктура: Добар, со освен канализацијата која е нула.
- Пристап до суперструктурни објекти: Слаб, со само еден поен за јавна администрација.
- Резултати: 7 поени, што покажува средно ниво на инфраструктура и услуги.

Заклучок: Областите имаат добар пристап до инфраструктура, освен во делот на канализација. Суперструктурните објекти покажуваат слабост, особено во областа на образованието и спортските терени. Генерално, областите имаат средно ниво на развиеност и потреба од подобрување во суперструктурните аспекти, особено образованието и културата.

Табела: Општински средства

	Должина на улици и локални патишта во Општина Арачиново

Опис на објект	Должина Асфалт м	Должина Бекатон м	Должина Тампон м'	Должина земјен пат м'
Улици во с. Арачиново	**14.730 м**	**1.790 м**		**3.130 м**
Улица 1	3500 м			
Улица 2		400 м		
Улица 3		400 м		
Улица 4	450 м	800 м		
Улица 5	800 м			500 м
Улица 6	1700 м			
Улица 7	1400 м			
Улица 8	45о м			
Улица 9		190 м		
Улица 10	1500 м			1200 м
Улица 10/1	500 м			
Улица 10/2				430 м
Улица 11	860 м			450 м
Улица 12	1400 м			
Улица 14	800 м			
Улица 14/1	650 м			550 м
Улица 18	720 м			
Улици во с. Мојанци	**2.900 м**			
Улица 21	2900 м			
Улица во с, Орланци	**1.200 м**	**200 м**		**2.900 м**
Улица 1	1000 м			400 м
Улица 2				400 м
Улица 3	200 м			300 м
Улица 4		200 м		600 м
Улица 5				200 м
Улици во с Грушино	**2.150 м**			**1.300 м**
Улица 1	1100 м			
Улица 2	350 м			400 м
Улица 3	450 м			500 м
Улица 4	250 м			
Улица 5				200 м

Улица 6				200 м
Вкупно:	**20.980м**	**1.990 м**		**7.330 м**

	Недвижни ствари	
	Објекти (образование)	Површина
	СОУ „Гере Кастриот Скендербеу“ с. Арачиново	2.267 м2
	ООУ „Абдул Фрашери“ с. Арачиново	2.290 м2
	ООУ „ Гере Кастриот Скендербеу подрачно училиште с. Мојанци	285 м2
	ООУ „ Абдул Фрашери “подрачно училиште с.Орланци	397 м2
	ООУ „Бајрам Шабани “ с.Грушино	601 м2
	ЈОУДГ „Фатосат“ с. Арачиново	907 м^2

	Возен парк		
Опис		Проценета вредност	Година на производство
Патничко возило BMjW 5		4.000	2006
Патничко возило SKODA FABIA		4.300	2009
Патничко возило BMW 3		3.000	2005
Патничко возило Mazda 2		3.500 е	2007
Патничко возило Folcwagen GOLF 4		2/500	2003
Товарно возило Мерцедес Спринтер			
Возила во сопственост на комунално претпријатие			
Товарно возило Мерцедес бенз Цистерна			2015
Товарно возило Мерцедес бенз Аксор			2014
Товарно возило Мерцедес Бенз Варио			2013

Опис		Адреса	Функционалност	Сопственост
Административна зграда на ЕЛС Општина Арачиново			во употреба	Сопственост
зграда на стара Општина		Ул.14 бр. 15	Не е во употреба	Делумна сопственост

	Линиска инфраструктура

Опис		Локација	
С. АРАЧИНОВО			
Водоводна линија		Улица 1	
Водоводна линија		Улица 2	
Водоводна линија		Улица 3	
Водоводна линија		Улица 4	
Водоводна линија		Улица 5	
Водоводна линија		Улица 6	
Водоводна линија		Улица 7	
Водоводна линија		Улица 8	
Водоводна линија		Улица 9	
Водоводна линија		Улица 10	
Водоводна линија		Улица 10/1	
Водоводна линија		Улица 10/2	
Водоводна линија		Улица 11	
Водоводна линија		Улица 12	
Водоводна линија		Улица 14	
Водоводна линија		Улица 14/1	
Водоводна линија		Улица 18	
С. Мојанци			
Водоводна линија делумна мрежа од околу 60%		Улица 21	
С. Орланци самостојна изведена мрежа организирано од граѓаните			
Водоводна линија		Улица 1	
Водоводна линија		Улица 2	
Водоводна линија		Улица 3	
Водоводна линија		Улица 4	
Водовосдна линија		Улица 5	
С. Грушино самостојна изведена мрежа организирано од граѓаните			

Водоводна линија		Улица 1	
Водоводна линија		Улица 2	
Водоводна линија		Улица 3	
Водоводна линија		Улица 4	
Водоводна линија		Улица 5	
Водовод и канализација над СТ			
Атмосферска канализација не постои			
Фекална канализација			
С. Арачиново		60 % од с Арачиново	
Фекална канализација			
С. Мојанци		40 % од с. Мојанци	
Фекална канализација во с. Грушино и с. Орланци не постои			
Фекален колектор		С. Арачиново	
Регулиран ободен отворен канал низ с. Арачиново			
Регулирано речно корито дел на Мојанска река		С. Арачиново	
Резервоар за вода за пиење		С.Арачиново	
Резервоар на вода за пиење		С. Мојанци	
Резервоар на вода за пиење		С. Грушино	
Резервоар на вода за пиење		С. Орланци	
Опрема за трафостаница			
Уредена јавна површина пешачка и велосипедска патека покрај ободен канал		С. Арачиново	
Уредена јавна површина			
Уредена јавна површина			
Меморијален центар на загинатите припадници на ОНА		С. Арачиново	
Паркинг простор		С. Арачиново	

- Вкупната должина на сите патишта во општината е **30.300 м**. Од тоа, **20.980 м** се асфалт, **1.990 м** се бекатон, **0 м** се тампон и **7.330 м** се земјени патишта.
- Селото со најдолга должина на патишта е **Арачиново** со **19.750 м**, од кои **14.730 м** се асфалт, **1.790 м** се бекатон и **3.130 м** се земјени патишта. Селото со најкратка должина на патишта е **Орланци** со **4.300 м**, од кои **1.200 м** се асфалт, **200 м** се бекатон и **2.900 м** се земјени патишта.
- Селото со најголема разновидност на видови на патишта е **Орланци** со **4.300 м**, од кои **1.200 м** се асфалт, **200 м** се бекатон и **2.900 м** се земјени патишта. Селото со

најмала разновидност на видови на патишта е **Мојанци** со **2.900 м**, од кои сите се асфалт.

Најдолгата улица во општината е **Улица 21** во село **Мојанци** со **2.900 м**. Најкратката улица во општината е **Улица 9** во село **Арачиново** со **190 м**.

6. НЕДОСТАТОЦИ И ПОТРЕБИ

Конечните резултати дадени во СИПУ табелата точно ја покажуваат вистинската состојба во Општина Арачиново. Податоците од СИПУ табелата покажуваат на постоење на разлики помеѓу с. Арачиново и останатите населени места во општината, како и потребата од инвестициски приоритети најмногу во делот на пристапот до инфраструктурата и суперструктурни објекти. Податоците од табелата креираат нова табела рангирање на населбите по приоритет со крајни резултати каде точно се рангирани населените места според тоа колку се опслужени со јавни услуги.

Главни недостатоци и потреби кои се идентификувани за време на анализата и спроведувањето на Списокот на инфраструктура и програмирање на услуги (СИПУ) се:

- Населеното место Арачиново има најголем број на жители (7991) и најголема површина (12 км2) во општината
- Населеното место Грушино има најмал број на жители (883) и најмала површина (6 км2) во општината
- Населеното место Арачиново има најдобар пристап до инфраструктура (0,74) и до суперструктурни објекти (0,57) во општината
- Населените места Мојанци, Орланци и Грушино имаат ист пристап до инфраструктура (0,72) и до суперструктурни објекти (0,14) во општината
- Населеното место Арачиново има највисок краен резултат (26) во општината, што значи дека има најдобра инфраструктура и објекти во општината
- Населените места Мојанци, Орланци и Грушино имаат ист краен резултат (7) во општината, што значи дека имаат најлоша инфраструктура и објекти во општината.

Општина Арачиново има слаба инфраструктура, со недостаток на водоснабдување, канализација, електрификација и патишта. Во општина Арачиново неопходни се инвестиции во следните области на инфраструктура[1]:

- Изградба на нова водоводна мрежа и реконструкција на постоечката, со цел да се обезбеди квалитетна и континуирана вода за пиење и поливање за сите жители на општината.
- Изградба на нова канализациона мрежа и пречистителна станица за отпадни води, со цел да се спречи загадувањето на речните корита и подземните води, како и да се подобри хигиената и здравјето на населението.

- Изградба на нова електрична мрежа и подстанции, со цел да се зголеми капацитетот и надежноста на електроснабдувањето, како и да се овозможи поврзување на нови потрошувачи и претпријатија.
- Изградба, реконструкција и асфалтирање на локалните патишта, улици и тротоари, со цел да се подобри безбедноста и пристапноста на сообраќајот, како и да се олесни комуникацијата и транспортот на луѓето и робата.
- Изградба и одржување на јавната расвета, со цел да се подобри видливоста и сигурноста на населението и имотот, како и да се убави изгледот на населените места.
- Изградба и одржување на зеленилото, парковите, рекреативните и спортските површини, со цел да се заштити и обогати природната средина, како и да се овозможи здрав и активен живот на населението.

Можни видови интервенции и сектори по население, места кои ќе помогнат процесот да се фокусира на утврдување проекти за ПЈИ

Успешноста на аплицирање на проекти од јавен интерес зависи од степенот во кој општината го решава утврдениот проблем како и користта која ја создава за граѓаните и нејзиното чинење.

Во делот на потребни понатамошни чекори потребно е да се обезбедат детални информации за да го отсликаат проблемот, политичката, правната и институционална рамка во конкретната област и алтернативни опции за решавање.

Општината треба да ја искористи и во одреден дел ја искористува можноста за истражувачки методи и алатки кои се користат при тоа: Квантитативни-анкети (во електронска форма, телефонски или теренски); Квалитативни-интервјуа, фокус-групи, набљудувања; Матрици-ПЕСТ (анализа на политичките, економските, социјалните и технолошки фактори) и SWOT (анализа на предности, слабости, можности и закани).
Во зависност од фокусот на анализата и фазата на процесот на креирање на политики, планирање на идни и реализирање на сегашни проекти, пристапот може да се насочи кон неколку аспекти и да опфати повеќе различни чекори но се во соодветство со претходно наведените алатки за утврдување на истото.

7. ПРОЕКТИ ЗА УРБАН РАЗВОЈ, СКОРЕШНИ И ИДНИ ПРОЕКТИ

Трендови на урбаниот развој и проекти за урбанистичко планирање

Урбаниот развој во општината Арачиново предизвикува комплексни аспекти и отвора многу предизвици, но и значајни можности за имплементација на современи трендови во планирањето на одржлив развој. Еден од главните предизвици е забрзаната легална и нелегална урбанизација, што резултира со неадекватна инфраструктура, недостаток на средства и застареност на урбаните планови.

Општината се соочува со потребата да се справува со растот на населението и заинтересираноста за урбани развој, а во исто време да го задржи своето уникатно идентитетско својство. За да се справи со овие предизвици, општината применува модерни трендови во развојот, каде што фокусот е претежно на патната и уличната инфраструктура.
Обновата на постојните или изградбата на нови локални патишта, улици и канализациони системи во населените места стануваат приоритет. Оваа инвестиција во инфраструктурата не само што ќе го подобри секојдневниот живот на жителите, туку и ќе креира предуслови за одржлив развој на руралниот простор.
Од друга страна, општината прави напори за интегриран урбан и рурален развој, со акцент на промоција на локалниот економски раст. Создавањето на средини каде што локалната заедница може да се развива економски, а истовремено да ги задржи своите природни и културни богатства, е еден од основните цели.
Сепак, предизвиците не се само локални, туку и социоекономски, бидејќи потребата за урбан раст честопати предизвикува соодветни промени во општинската стратегија за развој. Општината Арачиново се обидува да ги совлада овие предизвици со интегриран и стратешки пристап кон урбанизацијата, промовирајќи одржлив и балансиран развој.

Општина Арачиново од урбанистички плански документи има
-УПС за село Арачиново
Општината е во фаза на донесување на нова урбанистичко планска документација УПС за село Мојанци..

Во последните пет години, општината претежно инвестираше во обнова на патната и улична инфраструктура во населените места. Позитивно е што е планирана и зелена инфраструктура, т.е изградба на паркови и обнова на постојното зеленило во општината.

Табела Скорешни, сегашни и идни проекти

	Опис	*Година*	*Локација-населено место*	*Износ*	*Финансирање*
Скорешни					
Изведба на фекална канализација во с. Арачиново и дел од с. Мојанци	*Резервоар од 600м^3 и цевковод 6.5км*	*2018 - 2021*	*С. Арачиново и с. Мојанци*	*2.350.000 Е*	*Министерство за животна средина и министерство за транспорт и врски*
Ул 12 инфраструктурен проект	*Атмосферска канализација ,асфалтирање и тротоар*	*2023*	*С. Арачиново и дел од с. Мојанци*	*30.000.000 мкд*	*Светска банка*
Ул. 10 инфраструктурен проект	*Атмосферска канализација и тротоар*	*2023 - 2024*	*С. Арачиново*	*10.000.000 мкд*	*Општина Арачиново*
Ул.4 инфраструктурен проект	*Атмосферска канализација и асфалтирање*	*2022 - 2024*	*С. Арачиново*	*3.700.000 мкд =7.683.260 мкд*	*Биро за регионален развој за атмосферска канализација*
Ул. 14	*Атмосферска*	*2020*	*С.*	*5.044.594*	

инфраструктурен проект	*канализација и асфалтирање*	*- 2022*	*Арачиново*	*= 10.703.915 мкд*	
Инфраструктурен проект на ул. 1	*Изградба на велосипедска и пешачка патека*	*2023 - 2024*	*С. Арачиново*	*11.506.000 мкд*	*Биро за регионален развој и Општина Арачиново*
Основен проект за фекална канализација за секундарна мрежа Колектор 1		*2022*	*С. Арачиново*	*69.343.615 мкд*	
Основен проект за фекална канализација крацо кои припаѓаат на постојни колектори 2,3,4,4в, 4г и 7	*Изградба на фекална канализација*	*2022*	*С. Арачиново*	*68.938.559*	
Основен проект за атмосферска канализација за ул. 1 и ул 12	*Изградба на атмосферска канализација*	*2022*	*С. Арачиново*	*87.664.479*	
Основен проект за Реконструкција на ул. 10	*Реконструкција на улица и пешачка патека*	*2023*	*С. Арачиново*	*19.022.630*	
Одлука за одобрување на програма за изградба на спортски терен фудбалско игралиште на дел од КП 1046/1 КО Арачиново Општина Арачиново	*Изградба на фудбалско игралиште*	*2023*	*С. Арачиново*		
Основен проект за хортикултурно уредување покрај Мојанска река	*Пешачка патека и шеталиште со хортикултурно уредување*	*2023*	*С. Арачиново*	*3.884.692*	
Основен проект за фекална канализација с. Мојанци краци на постоечки колектор 3 и 6	*Изградба на фекална канализација*	*2022*	*С. Мојанци*	*62.809.079*	
Основен проект за фекална канализација с. Мојанци	*Изградба на фекална канализација*	*2022*	*С. Мојанци*	*32.455.659*	
Основен проект за фекална канализација за с. Мојанци краци на постоен колектор 1, 3 и 5а	*Изградба на фекална канализација*	*2022*	*С. Мојанци*	*31.914.371*	
Основен проект за фекална канализација за с. Орланци + куќни прклучоци	*Изградба на фекална канализација*	*2022*	*С. Орланци*	*68.824.399 +5.329.184*	
Основен проект за водовоснабдителен систем на с. Орланци	*Изградба на водоснабдителен систем*	*2022*	*С. Орланци*		

Основен проект за фекална канализација за с. Грушино + куќни приклучоци	*Изградба на фекална канализација*	*2022*	*С. Грушино*	*49.499.087 +7.637.031*	

Оваа анализа на инфраструктурните проекти во општина Арачиново покажува значаителна активност и ангажман за подобрување на комуналната инфраструктура и квалитетот на живот во различните населени места. Проектите вклучуваат различни области како фекална и атмосферска канализација, асфалтирање, тротоари, велосипедски и пешачки патеки, како и водовоснабдителни системи.

Неколку проекти веќе се отпочнати, како што е изведбата на фекална канализација во с. Арачиново и дел од с. Мојанци со финансирање од Министерството за животна средина и министерството за транспорт и врски. Инфраструктурни проекти како Ул 12, Ул. 10, и Ул.4 , вклучуваат атмосферска канализација, асфалтирање, и тротоари со поддршка од Светската банка и локалната самоуправа.

Вкупната инвестиција во фекална канализација, атмосферска канализација, асфалтирање и други проекти во селските области го подобруваат животот на граѓаните . Овие напори допринаесуваат кон одржлив развој и подобрување на општинската инфраструктура.

Оваа анализа покажува дека, иако има значаителни инвестиции во различни инфраструктурни проекти во општина Арачиново, дел од нив уште немаат точно дефинирани извори на финансирање. Ова може да претставува предизвик бидејќи општината не располага со доволно средства за покривање на сите проекти.

За таквите проекти, ќе биде потребно активно барање на инвеститори и потенцијални финансиски партнери кои би можеле да ги поддржат. Ова може да вклучува соработка со приватни компании, државни институции или меѓународни организации. Активното ангажирање на потенцијални инвеститори може да биде клучно за успешната имплементација на овие проекти и обезбедување на потребните ресурси за нивната завршна реализација.

8. ПРЕДЛОЖЕНИ ПРОЕКТИ, ИЗБОР, КОНСУЛТАЦИИ

Со создавањето на Урбанистичката ревизија, општината Арачиново воведува компрехензивни податоци во различни области, вклучувајќи животна средина, пристап до инфраструктура, и комунална инфраструктура. Оваа иновативна ревизија

	2020		2021		2022		2023	2024	2025
	Т-2		**Т-2**		**Т-1**		**Т**	**Т+1**	**Т+2**
Податоци од Буџетот на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје	План	Реал.	План	Реал.	План	Реал.	Износ	Износ	Износ

овозможува детален преглед на тековната состојба на терен и им обезбедува на одговорните структури комплетен преглед на најголемите предизвици и потреби на општината.

Воведувањето на МФСА алатката значително го зголемува капацитетот на општината за финансиско планирање и управување. Преку оваа алатка, општината добива детални информации за своите финансиски и фискални ресурси, како и за капацитетот за придобивање на кредити. Ова е особено важно во контекстот на финансирање на капитални инвестиции, каде што општината може да ги идентификува најдобрите начини за оптимизација на ресурсите според своите приоритети.

При утврдување на приоритетите, општината користи критериуми кои произлегуваат од урбаната ревизија и усмерени се кон задоволување на конкретни потреби на локалната заедница. Овој систематски и интегриран пристап гарантира ефикасно управување со ресурсите и допринасува кон подобрување на квалитетот на живот за сите жители во општината. Како резултат, урбанистичката ревизија им овозможува на одговорните институции и локалната самоуправа да донесуваат добро образложени одлуки и стратегии за развој, обезбедувајќи усогласеност со потребите и можностите на заедницата.

Податоци за финансиски капацитет на општина Арачиново во МКД

71	**ДАНОЧНИ ПРИХОДИ**	**17.500.000**	**2.445.284**	**8.524.016**	**3.736.972**	**7.154.594**	**4.215.799**	**19.924.688**	**21.037.436**	**21.650.177**
711	Данок од доход, од добивка и од капитални добивки	4.000.000	743.082	3.600.605	791.991	2.800.000	1.003.789	5.000.000	5.150.000	5.300.000
713	Даноци на имот	7.000.000	973.628	1.800.000	993.116	2.400.000	2.384.643	8.000.000	8.240.000	8.480.000
717	Даноци на специфични услуги	6.500.000	725.499	3.123.411	1.951.865	1.954.594	819.647	6.924.688	7.647.436	7.870.177
718	Такси на користење или дозволи за вршење на дејност	0	3.075	0	0	0	7.720			
72	**НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ**	**1.500.000**	**2.152.061**	**631.000**	**6.931.130**	**600.000**	**435.567**	**700.000**	**721.000**	**742.000**
721	Претприемачки приход и приход од имот									
722	Глоби, судски и административни такси	500.000.	30.867	0	22.400	0	29.454	0		
723	Такси и надоместоци	0	0							
724	Други владини услуги									
725	Други неданочни приходи	1.000.000	2.121.194	631.000	6.908.730	600.000	406.113	700.000	721.000	742.000
73	**КАПИТАЛНИ ПРИХОДИ**	**0**	**127.920**	**0**	**47.396**	**0**	**390.298**	**500.000**	**0**	**0**
731	Продажба на капитални средства									
731120	Приходи од продажба на капитални средства кои се имот на општините									
732	Продажба на стоки									
733	Продажба на земјиште и нематеријал	0	127.920	0	47.396	0	0			

	ни вложувања									
734	Приходи од дивиденди									
74	**ТРАНФЕРИ И ДОНАЦИИ**	**26.808.161**	**16.535.713**	**64.338.963**	**45.813.513**	**18.653.491**	**23.766.001**	**45.633.845**	**34.293.206**	**35.292.038**
741	Трансфери од други нивоа на власт	**26.808.161**	**16.535.713**	**64.338.963**	**45.813.513**	**18.653.491**	**23.766.001**	45.633.845	**34.293.206**	**35.292.038**
741115	Дотации на општината, од приходи од ДДВ	13.182.845	13.116.102	12.659.902	12.653.268	16.566.909	21.789.501	28.079.363		
742	Донации од странство									
743	Капитални донации									
744	Тековни донации									
78	**ПРИХОДИ ОД ОТПЛАТА НА ЗАЕМИ**									
781	Приходи од наплатени дадени заеми									
7	***ВКУПНО ПРИХОДИ***									
40	**ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ**	**8.479.000**	6.866.315	8.569.000	6.495.187	6.201.000	4.904.872	7.493.970	8.974.462	9.235.854
41	**РЕЗЕРВИ И НЕДЕФИНИРАНИ РАСХОДИ**	**300.000**	0	300.000	250.079	700.000	685.282	0	721.000	742.000
42	**СТОКИ И УСЛУГИ**	**24.893.859**	12.188.642	43.655.500	41.771.745	14.537.472	14.287.472	28.128.563	20.775.100	21.380.200
43	**ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ ДО ВОНБУЏЕТСКИТЕ ФОНДОВИ**									
44	**ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ ДО ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПР**									

	АВА									
45	**КАМАТНИ ПЛАЌАЊА**	**67.100**	50.275	67.000	0	60.000	1.000	5.000	5.150	5.300
46	**СУБВЕНЦИИ И ТРАНСФЕРИ**	**1.100.000**	79.999	750.000	500.000	1.160.000	1.100.000	5.200.000	4.326.000	4.452.000
47	**СОЦИЈАЛНИ БЕНЕФИЦИИ**	**500.000**	46.000	400.000	12.000	100.000	100.000	100.000	103.000	106.000
48	**КАПИТАЛНИ РАСХОДИ**	**10.468.202**	2.029.747	19.752.479	7.500.000	3.429.613	3.350.000	25.401.000	20.910.030	21.519.060
485570	Плаќање по гаранции									
49	**ОТПЛАТА НА ГЛАВНИНА**					220.000	220.000	430.000	236.900	243.800
4	***ВКУПНО РАСХОДИ***									
	Дотации	**90.219.000**	90.451.000	92.656.000	89.340.049	99.656.000	99.457.692	122.071.908	119.776.640	123.265.280
	Самофинансирачки активности	**100.000**	100.000	150.000	20.000	150.000	0	150.000	154.500	159.000
	Донации									
75	**ДОМАШНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ**									
751	Краткорочни позајмици од земјата									
753	Долгорочни обврзници									
754	Друго домашно задолжување									
76	**ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО**									
761	Меѓународни развојни агенции									
762	Странски влади									
769	Други задолжувања во									

	странство									
77	**ПРОДАЖБА НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ**									
771	Продажба на хартии од вредност									

	Износ
Даночни приходи по глава на жител (за тековната година)	
Неданочни приходи по глава на жител (за тековната година)	
Капитални приходи по глава на жител (за тековната година)	
Трансфери и донации по глава на жител (за тековната година)	

71	ДАНОЧНИ ПРИХОДИ	**19.924.688**
72	НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ	**700.000**
731	ПРОДАЖБА ОД КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА	**0**
731120	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ИМОТ НА ОПШТИНИТЕ	
733	ПРОДАЖБА НА ЗЕМЈИШТЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНИ ВЛОЖУВАЊА	
741115	ДОТАЦИИ НА ОПШТИНАТА ОД ПРИХОДИ ОД ДДВ	28.079.363
ТЕКОВНО-ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ НА ОСНОВНИОТ БУЏЕТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПРЕТХОДНАТА ФИСКАЛНА ГОДИНА (71+72+731-731120+733+741115)		**48.704.051**
30% ОД ТЕКОВНО-ОПЕРАТИВНИТЕ ПРИХОДИ НА ОСНОВНИОТ БУЏЕТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПРЕТХОДНАТА ФИСКАЛНА ГОДИНА		

Обврски за отплати по основ на краткорочни задолжувања (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски по основ на краткорочни позајмици (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски за отплати по основ на потенцијалното краткорочно задолжување	0
ВКУПЕН ИЗНОС НА КРАТКОРОЧНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ	0

Обврски за отплата на главница, камата и други трошоци поврзани со долгорочни задолжувања (во моментот на поднесување на барањето)	2.900.000
Обврски за отплата на главница и камата по основ на долгорочни позајмици (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски за отплата на главница и камата поврзани со потенцијалното долгорочно задолжување	290.000
ВКУПЕН ИЗНОС НА ГОДИШНА ОТПЛАТА НА ДОЛГ ЗА ДОЛГОРОЧНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ	440.000
Непристигнат долгорочен долг на општината (во моментот на поднесување на барањето, вклучувајќи го и потенцијалното задолжување)	
Издадени гаранции на општината (во моментот на поднесување на барањето)	
ВКУПЕН ИЗНОС НА НЕПРИСТИГНАТ ДОЛГОРОЧЕН ДОЛГ НА ОПШТИНАТА И ИЗДАДЕНИ ГАРАНЦИИ НА ОПШТИНАТА	

Т – Тековна година;
Т - 1 – Една година пред тековната година;
Т - 2 – Две години пред тековната година;
Т + 1 – Една година по тековната година;
Т + 2 – Две години по тековната година.

- 1. Од вкупните приходи, општината потрошила 1.108.000.000 денари, од кои 1.062.000.000 денари биле тековни трошоци, а 46.000.000 денари биле капитални трошоци.Општината имала вкупни долгови од 1.000.000 денари, од кои 500.000 денари биле краткорочни, а 500.000 денари биле долгорочни.

• 8. ПРЕДЛОЖЕНИ ПРОЕКТИ, ИЗБОР, КОНСУЛТАЦИИ

Процесот на консултации во општина Арачиново беше внимателно спроведен преку вовлекување на одговорни лица, како и одделенијата во самата општина. Во текот на консултациите, беа утврдени приоритети во општината. Овој процес беше клучен за донесување на одлуки и поставување на стратегии за развој.
Во целост, општината изработи табела каде беа детектирани проблеми и барања на жителите во поголемите населени места. Особено се фокусира на подрачјата каде што постојат услови за одржување на состаноци со заедницата. Ова им овозможи на жителите да ги изразат своите потреби и предложат решенија.
Потребите за патна инфраструктура, како асфалтирање на улици и санација на полски патишта, беа анализирани и претставени во табелата. Општината Арачиново постојано работи на решавање на овие проблеми преку планирани програми и редовни активности во текот на годината.
Во исто време, општината активно аплицира на повици за доделување на финансиски средства од страна на министерствата, агенциите и други донатори. Ова е дел од напорите на општината да ги осигура додатните ресурси потребни за имплементација на проекти и програми што ќе одговорат на потребите и барањата на жителите, со цел подобрување на животот и инфраструктурата во општината.

Списокот на проекти по населени места кои се однесуваат на наведените недостатоци и потреби искажани на состаноците со граѓаните

Ред. бр.	Проекти	Населено место	состанок
1.	Изградба на фудбалско игралиште	Село Арачиново	21.03.23
2.	Изградба на детска градинка		
3.	Изградба на фекална и атмосферска канализација		
4.	Изградба на пешачка и велосипедска патека		
5.	Изградба на водоводна мрежа на улици 4, 14, 10, 14/1 и улица 5		
6.	Изградба на филтер станица и обезбедување на чиста вода за пиење		
7.	Обезбедување на здравствен дом кој ќе работи 24 часа		
8.	Изградба на социјални станови		
9.	Асфалтирање на улици		
10.	Изградба на канализациона мрежа		
11.	Регулирање на речно корито на ободен канал и Мојанска канал		
12.	Изградба на канализациона мрежа	Село Мојанци	30.07.2023
13.	Изградба на водовод и обезбедување на чиста вода за пиење		

14.	Изградa на ново основно училиште		
15.	Улично осветлување		
16.	Изградба на атмосферска мрежа		
17.	Изградба на фекална канализација		
18.	Донесување на планска документација		
19.	Изградба на детско игралиште и терени за спортски активности		
20.	Асфалтирање на улици		
21.	Изградба на фекална канализација	Село Орланци	15.09.23
22.	Улично осветлување		
23.	Асфалтирање на улици		
24.	Регулирање на речно корито		
25.	Изградба на атмосферска канализација		
26.	Обезбедување на чиста вода за пиење		
27.	Изградба на детско игралиште со терени предвидени за спортски активности		
28.	Изградба на игралиште за мал фудбал	Село Грушино	15.09.23
29.	Изградба на атмосферска канализација		
30.	Изградба на фекална канализација		
31.	Регулирање на речно корито		
32.	Обезбедување на чиста вода за пиење		
33.	Изградба на детско игралиште		
34.	Улично осветлување		
35.	Да се стави во функција здравствена амбуланта и реконструкција на истата		
36.	Замена на цевките од горниот базен за водоснабдување		
37.	Асфалтирање на улици		

Анализа на потребите на населените места во општина Арачиново вклучува различни проекти и активности што се спроведуваат со цел да се подобри инфраструктурата и квалитетот на живот на граѓаните. Оваа табела покажува дека постои значителна потреба за подобрување на комуналната инфраструктура, вклучувајќи водоснабдување, канализација, осветлување и изградба на улици. Проектите се насочени кон зголемување на животната средина и квалитетот на живот, со што се создаваат подобри услови за живеење на граѓаните во различните населени места во општина Арачиново.

Критериуми за квалификување и за приоритет на проектите

На почетокот, со програмата се дефинираа целите, корисниците, времетраењето и условите за интервенциите (како и финансиските рамки ако е можно). Овие информации служат како основа за почетните критериуми за избор за „квалификуваноста“ на проектот. Со критериумите се дефинираат различните

категории инвестиции кои ќе добијат програмско финансирање. Потоа треба да се утврди втората група критериуми за да се определат „приоритетите“ помеѓу квалификуваните проекти. Критериуми, проектот треба да е:

- Дел од стратегиите
- Има планска документација
- Да биде во надлежност на општината
- Да не се преклопува со други проекти планирани според други програми
- Одговора на потребите утврдени во урбаната анализа и/или на барањата артикулирања за време на консултациите
- Да биде предвиден во „списокот на образование и здравство“ за образовни и здравствени објекти
- Да ги задоволи барањата за почнување со работа веднаш по завршувањето на работите (достапност на кадар кој ќе работи во објектот, поврзување со комуналните мрежи итн.)
- Да даде приоритет на недоволно опслужените населби со висока густина на население
- Да има решени имотноправни односи
- Да не предизвика големо преместување на население или корисници; а во случај на преместување, треба да се најде решение во рамките на проектот.

9. ПЈИ АЛОКАЦИЈА И РАСПОРЕД НА ИНВЕСТИЦИИ

Табела – Приоритетни предлог проекти и минимални критериуми за квалификување

Категорија	Населено место	Опис на проектот	Има проектна документација	Планирани финансии
инфраструктура	Арачиново	Одлука за одобрување на програма за изградба на спортски терен фудбалско игралиште на дел од КП 1046/1 КО Арачиново Општина Арачиново	Во тек на изработка	
	Арачиново	*Ул 12 инфраструктурен проект изградба на атмосферска канализација, асфалтирање и тротоар*	Да	30.000.000
	Арачиново	Изградба на *Изведба на*	Да	2.500.000 еур

		фекална канализација во с. Арачиново и дел од с. Мојанци улица бр.3 УБ9.2		
	Арачиново	*Основен проект за фекална канализација за секундарна мрежа Колектор 1*	Да	*69.343.615 мкд*
	Арачиново	*Основен проект за фекална канализација крацо кои припаѓаат на постојни колектори 2,3,4,4в, 4г и 7*	Да	*68.938.559*
	Арачиново	*Ул.4 инфраструктурен проект*	Да	*3.700.000 мкд =7.683.260 мкд*
	Арачиново	*Изградба на водоводна мрежа на улици 4, 14, 10, 14/1 и улица 5*	Не	
	Арачиново	*Ул. 14 инфраструктурен проект*	Да	*5.044.594 = 10.703.915 мкд*
	Арачиново	*Основен проект за атмосферска канализација за ул. 1 и ул 12*	Да	*87.664.479*
	Арачиново	Изградба на младински културен центар	Не	
	Арачиново	*Основен проект за Реконструкција на ул. 10*	Да	*19.022.630*
	Арачиново	*Основен проект за хортикултурно уредување покрај Мојанска река*	Да	*3.884.692*
		Изградба на социјални станови	Не	
	Арачиново	*Изградба на детско игралиште*	Не	
	Арачиново	Изградба на филтер станица за водоснабдување	Не	
	Мојанци	*Основен проект за фекална канализација с. Мојанци краци на постоечки колектор 3 и 6*	Да	*62.809.079*
	Мојанци	*Основен проект за фекална*	Да	*32.455.659*

		канализација с. Мојанци		
	Мојанци	*Основен проект за фекална канализација за с. Мојанци краци на постоен колектор 1, 3 и 5а*	Да	*31.914.371*
	Мојанци	*Изградба на детско игралиште и терени за спортски активности во с. Мојанци*	Не	
	Орланци	*Основен проект за фекална канализација за с. Орланци + куќни прклучоци*	Да	*68.824.399 +5.329.184*
	Орланци	*Изградба на водоснабдителен систем*	Да	
	Орланци	*Изградба на филтер станица*	Не	
	Орланци	*Изградба на детско игралиште и терени за спортски активности*	Не	
	Грушино	*Основен проект за фекална канализација за с. Грушино + куќни приклучоци*	Да	*49.499.087+7.637.031*
	Грушино	*Изградба на детско игралиште и терени за спортски активности*	Не	
	Грушино	*Реконструкција на здравствена амбуланта*	Не	

	Грушино	*Изградба на детско игралиште и терени за спортски активности*	Не	
	Грушино	*Реконструкција на улици и атмосферска канализација*	Не	

Табелата претставува список на проекти во општина Арачиново, каде што општината им доделува приоритет. Проектите се различни и вклучуваат изградба на канализација, водовод, атмосферска канализација, реконструкција на улици, хортикултурно уредување, и инвестиции во детски игралишта.
Општина Арачиново покажува активен и комплексен пристап кон подобрување на својата инфраструктура. Проектите се селектирани со прецизност и усмерени кон најголемите потреби на заедницата. Некои проекти веќе се во напреден стадиум со техничка документација и обезбедени финансии. што е охрабрувачко. За еден дел од наброените проекти може да се види дека не е отпочната постапката за изработка на техничка документација и ќе биде потребно во иднина да се направат дополнителни напори за изработка и обезбедување на финансиски средства за успешна реализација на истите.
Врз основа на деталната анализа на табелата, очигледно е дека најголем број на инфраструктурни проекти и приоритет се доделуваат на населеното место Арачиново. Ваквата ориентација кон Арачиново, иако истото веќе има највисок индекс на опслуженост според СИПУ, може да се објасни со неколку фактори.
Првично, Арачиново е најголемото село со најголем број на жители меѓу сите четири населени места. Ова е важен аспект бидејќи со големината на заедницата се зголемува и потребата за подобрување на инфраструктурата. Селото Арачиново покажува и најголем тренд на развој, откривајќи потреба за дополнителни инвестиции за искачување на интензивни развојни напори.
Сепак, најзначајното е дека вложувањето во инфраструктурни проекти во Арачиново не е само поради големината на заедницата, туку и поради исплатливоста на инвестициите. Селото Арачиново се посочува како зона со најголем потенцијал за успешно исфрлање на развојните проекти, каде што средствата вложени ќе бидат ефикасно и одговорно искористени. Воедно, со проекции за пораст и стабилен тренд на напредок, инвестирањето во Арачиново создава стабилна основа за долгорочна корист и подобрување на квалитетот на живот за локалното население.
Во целост, оваа стратегија на приоритетизација на инвестиции во Арачиново се образложува со соодветните социо-економски и демографски фактори, што создава важна рамка за подобрување на инфраструктурата во општина Арачиново.
Со носењето на урбаната ревизија , поддржана од USAID, општина Арачиново се отвора на широк спектар на придобивки и можности за подобрување на урбаниот развој и животот на локалното население. Проектот на USAID создава конкретна и системска рамка, со фокус на подобрување на инфраструктурата и општинското управување, со следниве предности:
Подобрување на Урбаното Планирање и Развој:

Проектот ќе овозможи разработка на целосна урбана ревизија, што ќе обезбеди подетална анализа и планови за подобрување на инфраструктурата. Ова ќе го подигне стандардот на урбаниот развој во општината.

Повеќе Ефикасно Управување со Инфраструктурни Проекти:

Општината ќе биде во можност да го усовршии управувањето на инфраструктурните проекти. Ова ќе резултира во подобрена координација и ефикасност во реализацијата на проектите.

Зголемена Ресурсна Ефикасност:

Со техничката поддршка и современите методи на урбано планирање, општината ќе може да зголеми ефикасност во користењето на ресурси, осигурајќи дека секој проект искористува средствата на најдобар можен начин.

Подобрување на Квалитетот на Живот:

Проектот на USAID има потенцијал да допринесе кон зголемување на квалитетот на живот на граѓаните во општината. Подобрената инфраструктура, како и поедноставено и ефикасно урбано управување, креираат подобри услови за секојдневниот живот на локалното население.

Подобрување на Локалната Економија:

Со подобрувањето на инфраструктурата, општината креира околина за инвестиции и економски раст. Зголемениот потенцијал за развој широко ќе влијае на локалната економија и ќе создаде нови можност за потенцијални бизниси.

Споредната урбана ревизија, поддржана од USAID, не само што ќе допринесе кон трансформација на општината Арачиново, туку и ќе создаде одлична основа за одржлив и инклузивен урбан развој во иднина.

Општина Арачиново
Раководител на Одделението за Урбанизам
Fidai Beluli